

DRUŠTVU MUZEJSKO KONZERVATORSKIH RADNIKA NRH.

Z A G R E B .

U veći traženja, podružnice ovoga društva u Varaždinu, dostavljamo vam sljedeći izvještaj. Primjećujemo, da smo na godišnji izvještaj dostavili društvu dne 30. I. 1956. koji sadržuje sve tražene podatke o radu muzeja u protekloj godini prema dostavljenom obrascu.

Varaždinske Toplice su najstarije termelno ljecilište u Hrvatskoj, čija su termalna vrela već u prehistoriji bila poznata i u uprabi. U I. vijeku n.e. ovdje se je razvilo poznato rimsko kupalište Aguse Jasae, od kojih su u najnovije vrijeme pronađeni znatni ostaci. U XII. stoljeću Toplice su sjedište crkvenog feuda. Od XVI. vijeka dalje imademo sve više podataka o razvoju tog neposiećenijeg naseg ljecilista. Mnogi arheoloski nalazi, povjesni spomenici i dokumenti nalezili su se ovdje, koji su dokumentirali njihovu starost i davno iskustvo o njihovoj ljekovitoj vrijednosti, često nisu bili nikako zastieeni, pa su bili izloženi propadanju ili su odlazili u tuđe ruke.

Velika vrijednost tog materijala, koja moze korisno poslužiti i nauci, a i propagandi samoga ljecilista, koje posjeduje godišnje preko 25.000 posjetilaca bolesnika i iz stranih zemalja, dala je pobudu, da se pristupi sakupljanju tog materijala i da ga se zaštiti od propasti i otudjenja. Tako je godine 1937. osnovana ljecilska muzealna zbirka, koja je bila smještena u 2 prostorije.

U vrijeme okupacije bile su zbirke nasilno izbacene iz tih prostorija, kojom je prilikom i nesto sakupljenog materijala propalo. Iz oslobođenja pristupilo se je ponovnom prikupljanju i pronalazenju materijala, no pomanjkanje stambenog prostora dozvoljavalo je, da se samo jedan dio predmeta izloži u jednoj prostoriji, jer se više prostora nije moglo dobiti. Kad je muzej godine 1951 i ovu prostoriju morao isprazniti, daponirani su predmeti u dvije manje i nepodesne prostorije, u kojima nije bilo moguće izlaganje, pa je morao do daljnjega ostati za publiku zatvoren.

Ove godine uprava je ljecilišta ustupila muzeju 4 prostorije u prizemlju starog vlastelinskog dvorca; pa će se muzej u njih useliti, čim budu ispraznjene i adaptirane za njegove potrebe.

Godine 1955. preseo je muzej iz vlasništva ljecilišta u ruke Narodnog odbora općine Varažd. Toplice. Muzejem upravlja od N.O. Općine imenovani upravni odbor, a rukovodi njegov osnivač u svojstvu ravnatelja. Osim ravnatelja, koji tu dužnost besplatno vrši, muzej nema ni jednog stalnog ni honorarnog ili povremenog službenika ili radnika.

Muzej do sada nije imao svojega budžeta, već se je uzdržavao dotacijama i darovima. N.O. kotara Varaždin odobrio je muzeju u godini 1954. iznos od Din. 100.000.- i u godini 1955. Din. 100.000.- koji je iznos namijenjen za uređenje zbirke u novim prostorijama i rezerviran u tu svrhu. Nadalje je muzej primio od ljecilista iznos od Din. 50.000.- te od N.O. općine Din. 30.000.- Ni za ovu godinu N.O. općine nije u budžetu osigurao nikakvu svotu za potrebe ove ustanove, već je obećao dotaciju iz računa davanrednih rashoda.

U godini 1955. iznosili su rashodi muzeja: za nabavku 4 pult vitrine Din. 24.000.- Za fotografsko snimanje antičkih spomenika Din. 4.600.- za ostale troškove Din. 1.400.- dakle svega Din. 30.000.-

Osnovni je zadatak ovoga muzeja, da prikuplja materijale i proučava prošlost ovog termalnog vrela te da prikaže život, kulturne, ekonomske, socijalne i zdravstvene prilike, koje su se kroz vijekove oko njega razvijale, a naročito razvoj samoga ljecilista i načine ljecenja u njemu sa balneoloskog gledišta, kao jedne od naših najstarijih zdravstvenih ustanova. Po svom zadatku i temi, koju obradjuje, ovaj muzej predstavlja posebni i jedinstveni tip muzeja u našoj zemlji.

U svom postavu u novim prostorijama, muzej namjerava postaviti sljedeće zbirke:

1/ geolosku zbirku termalnog vrela sa geoloskim profilima, kamenjem, taložne sedre i gronada sublimiranog sumpora, kartom nalezeciha se vrela i zaštitnog rajona, kemijskim analizama od 1709. god. dalje, kvantitativnim prikazom

sadržina termalne vode, raznim fosilima i petrefaktima te mineralima iz neposredne okolice.

3/ Arheološka zbirka sa predmetima iz prehistorije i antike, rimskim kamenim sponenicima, natpisima i plastikama, numizmatikom i keramikom, arheološkom kartom, rekonstrukcijama, planovima i snimcima arheoloških radova i sl.

3/ kulturnohistorijske zbirke sa dokumentima i ispravama o postanku i razvoju topličkog feudalnog dominijskog i kastela, životu kmetova, razvoju naselja i obrta, škole i društvenih prilika.

Posebnu skupinu ce u toj zbirci činiti balneološka zbirka sa prikazom razvoja liječilišta, kupališnih zgrada i uređaja, zdravstvenih i higijenskih prilika, društvenog života, rešerpike i liječnike, načina liječenja, statističkih podataka o posjetu liječilišta, stare literature o liječilištu, cjenike, prospekte, ugovore, projekte, ustomene i sl.

4/ Zbirka Narodne revolucije imati će karte o značajnim operacijama na području Toplice, originalne fotografije borbi u mjestu prigodom uništenja njemackog garnizona u rujnu 1943, brojne fotografije palih boraca i žrtava fašizma i ostalih dokumenata.

5/ Muzej prikuplja i etnografsku gradnju materijal sa područja općine Toplice, pa ukoliko bi izdvojeni prostor dopusteo, pristupilo bi se i postavljanu etnografske zbirke.

Za prikupljanje etnografskog materijala, koji je u ovome području već dosta rijedak, muzej nema nikakvih novčanih sredstava i ako bi za to bila potrebna vrlo bitna intervencija.

Muzej prikuplja i novu balneološku literaturu i rezultate naučnih istraživanja geologije mjesnog i vrelnog područja, fizikalnih, bioloških, ~~fizioloških~~ i kemickih istraživanja termalne vode te klinickih ispitivanja područja indikacija.

Muzej izade za sada skromnu biblioteku i arhiv u kojem se čuvaju spisi, koji su iz oslobođenja spaseni od dijela starog kupališnog i domaćinskog arhiva i datiraju od početka XVIII vijeka dalje.

Inventarizacija i katalogizacija predmeta još nije mogla biti izvršena radi pomanjkanja prostora i osoblja.

Muzej je prošle godine stekao više novih predmeta iz arheoloških iskopavanja, koje se ovdje vrše i koje ce se i u budućim godinama nastaviti.

Za uređenje i postavljanje novih zbirki i novih prostorijama, biti će muzeju potrebna stručna pomoć i savjet radi suvremenog postava pojedinih zbirki i eksponata. Znatnu pomoć trebati će muzej za ortanje pojedinih nacрта, karata i pisanja legendi, jer malo mjesto ne raspolaze sa stručnjacima, kojima bi se mogao povjeriti takav posao. Pozivanje stručnjaka iz drugih mjesta izaziva ogromne troškove.

Se uvjerenjem, da ce se muzej u ovoj godini doista moći smjestiti u duco očekivanih novih prostorijama, te da ce se neki riješenja i za ostale probleme, uložiti cu sve sile, da naše zbirke opet postanu pristupačne i u dvadesetoj godini njegovog postojanja. posluže svrsi, kojoj su namijenjene.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!

Društvo muzejsko-konzervatorskih radnika

Dr. R. Hrvatske

ZAGREB

Proj. Ad 55

Dne 15. 11. 1946.

M. Bauer

Ravnatelj:

/Mr. Josip Gabrian/

VARAŽDINSKE TOPLICE

MUZEJ

J. Gabrian

Org - 231 / 11. 11. 46.